

Asia: VN/10847/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle työttömyysturvaa ja julkisia työvoima- ja yrityspalveluja koskevien lakien muuttamista koskevaksi lainsäädännöksi

Lausunnonantajan lausunto

1) Lausuttavaa luonnoksen työttömyysturvalakia koskevista muutosesityksistä?

-

2) Lausuttavaa julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettua lakia koskevista muutosesityksistä?

Hallituksen esityksen luonnoksessa lukee julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 2 §:n 1 momentin 8 kohdasta sivulla 7 seuraavaa: ”Nykyisin edellä tarkoitetut työnhaun voimassa oloa koskevat työvoimapolitiittiset lausunnot tallennetaan työ- ja elinkeinotoimiston yleiseen asianhallintajärjestelmään. Selkeyden ja tiettyä henkilöä koskevien tietokokonaisuuksien eheyden vuoksi olisi kuitenkin tarkoituksenmukaista, että lausunnot voitaisiin tallentaa käytössä olevaan asiakastietojärjestelmään samalla tavalla kuin muutkin työvoimapolitiittiset lausunnot.” Tällä hetkellä tällaisen henkilön tietoja ei saa tallentaa asiakastietojärjestelmään sitä varten, että voidaan antaa etuuden maksajan pyytämä työvoimapolitiittinen lausunto, vaan lausunto annetaan manuaalisesti ja tallennetaan erilliseen sähköiseen järjestelmään.

Oikeudelliset palvelut toivoo täsmennystä hallituksen esitykseen henkilöistä, joiden tietoja ei ole tallennettuna (työnhaku ei ole voimassa) asiakastietojär-

jestelmään sen osalta, voidaanko 8 kohdan nojalla käsitellä (tallentaa) myös työvoimapolitiittisen lausunnon antamisen kannalta välttämättömät tiedot henkilöstä, kuten nimi ja henkilötunnus ja voidaanko nämä tallentaa asiakastietojärjestelmään 8 kohdan perusteella, riippumatta julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 13 luvun 2 §:n 1 momentin 1 kohdasta, jossa viitataan käsiteltävien tietojen osalta henkilöasiakkaaseen? Vai onko tarkoitus, että 8 kohta mahdollistaa vain manuaalisesti annetun työvoimapolitiittisen lausunnon tallentamisen asiakastietojärjestelmään – ei henkilön muiden tietojen (esimerkiksi nimi ja henkilötunnus) käsittelemistä/tallentamista asiakastietojärjestelmään työvoimapolitiittisen lausunnon antamista varten?

3) Julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annettu laki;

kohdennettu kysymys Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle ja kaikille työ- ja elinkeinotoimistoille:

Onko laissa säädettyä työttömän määritelmää tulkittu säännöksen sanamuodon mukaisesti vai esitysluonnoksessa oletuksena olevalla tavalla siten, että työttömyysturvalain 2 luvun 10 a §:n perusteella sivutoimisesti opiskelevaa on pidetty työttömänä? Onko määritelmäsäännöksen muutokselle näkemyksenne mukaan tarpeen esittää takautuvaa soveltamista (kts. lain voimaantulo- ja siirtymäsäännös)?

Oikeudelliset palvelut on ohjeistanut työttömän (laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 1 luku 3 § 1 momentti 3 kohta) määritelmää tulkittavaksi 1.1.2023 lukien, kuten hallituksen esityksen luonnoksessa on esitetty, koska kyseessä on HE 176/2022 vp perusteella ollut tarkoitus olla vain teknisluonteinen muutos. Oikeudelliset palvelut on tulkinnut, että jos työnhakijan opintoja ei pidetä päätoimisina työttömyysturvalain 2 luvun 10 a §:n perusteella, työnhakija ei ole työttömyysturvalain 2 luvun 10 §:ssä tarkoitettu päätoiminen opiskelija, ja tällöin hän on julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 3 kohdan perusteella työtön.

Oikeudelliset palvelut on siinä ymmärryksessä, että työttömän määritelmää olisi sovellettu työ- ja elinkeinotoimistoissa ja kokeilualueen kunnissa pää-

sääntöisesti hallituksen esityksen luonnoksessa esitetyllä tavalla, tai ainakaan asia ei ole herättänyt suurempaa keskustelua tai enempää kuin muutaman kysymyksen. Oikeudelliset palvelut katsoo kuitenkin, että määritelmäsäännökselle on hyvä esittää takautuvaa soveltamista 1.1.2023 lukien. Määritelmäsäännöksellä on vaikutusta muun muassa palkkatukeen, työnhakijan palveluprosessiin sekä työnhakuvelvollisuuteen ja viimeksi mainittujen

laiminlyönneistä voidaan asettaa työttömyysetuutta hakevalle työnhakijalle työttömyysturvalain perusteella seuraamuksia. Tulevaisuuden soveltamisen

kannalta Oikeudelliset palvelut katsoo, että takautuva soveltaminen turvaa sen tulkinnan, joka on tarkoitettu olevan jo 1.1.2023 lukien, riippumatta voi-

massa olevan lain sanamuodosta.

4) Lausuttavaa työvoimapalveluiden järjestämistä annettua lakia koskevista muutoksista?

-

5) Lausuttavaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettua lakia koskevista muutoksista?

-

6) Lausuttavaa työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettua lakia koskevista muutoksista?

Oikeudelliset palvelut pitää esitettyjä väliaikaisia muutoksia Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston toimivallan laajentamisesta kannatettavina. Toimi-

valtakysymykset ovat herättäneet aika ajoin paljon keskustelua työ- ja elinkeinotoimistojen ja kokeilualueen kuntien välillä. Työttömyysturva-asioiden

edestakainen siirtäminen ja toimivaltaan liittyvät kysymykset ovat aiheuttaneet myös viivästyksiä työvoimapolitiittisten lausuntojen antamisessa ja esitetty muutos vähentäne viivästyksiä ja sujuvoittaa toimivaltaan liittyviä epäselvyyksiä.

Oikeudelliset palvelut katsoo, että Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston toimivallan laajentaminen suhteessa työ- ja elinkeinotoimistoihin sekä kokeilu-

alueen kuntiin olisi hyvä saattaa voimaan samanaikaisesti. Jos toimivallan laajentaminen saatetaan voimaan eriaikoina työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kokeilualueen kuntien osalta, on siinä riskinä toimivaltaan liittyvät epäselvyydet aiemmin mainittujen tahojen välillä.

Oikeudelliset palvelut kiinnittää vielä huomiota toimivallan laajentamisen osalta mahdolliseen siirtymäaikaan ja siihen, että siitä voisi olla jotakin tarkempaa kirjoitettuna hallituksen esityksessä ja asetuksen muutoksen perusteluista. Siirtymän kannalta olisi oleellista, että Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistolla olisi mahdollisuus ratkaista asia ja antaa työvoimapolitiittinen lausunto myös takautuvaan aikaan ehdotetun laki- ja asetusmuutoksen voimaantulon jälkeen. Näin taattaisiin työttömyysturva-asioiden sujuva käsittely ja vältettäisiin toimivaltaan liittyvät epäselvyydet laki- ja asetusmuutoksen voimaantulon yhteydessä.

7) Työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta annettu laki; kohdennettu kysymys kokeilussa mukana oleville kunnille:

Onko laissa säädettyä työttömän määritelmää tulkittu säännöksen sanamuodon mukaisesti vai esitysluonnoksessa oletuksena olevalla tavalla siten, että työttömyysturvalain 2 luvun 10 a §:n perusteella sivutoimisesti opiskelevaa on pidetty työttömänä? Onko määritelmäsäännöksen muutokselle näkemyksenne mukaan tarpeen esittää takautuvaa soveltamista (kts. lain voimaantulo- ja siirtymäsäännös)?

-

8) Lausuttavaa elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettua valtioneuvoston asetusta koskevista muutoksista?

Oikeudelliset palvelut pitää esitettyjä väliaikaisia muutoksia Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston toimivallan laajentamisesta kannatettavina. Toimi-

valtakysymykset ovat herättäneet aika ajoin paljon keskustelua työ- ja elinkeinotoimistojen ja kokeilualueen kuntien välillä. Työttömyysturva-asioiden

edestakainen siirtäminen ja toimivaltaan liittyvät kysymykset ovat aiheuttaneet myös viivästyksiä työvoimapolitiittisten lausuntojen antamisessa ja esitetty muutos vähentäne viivästyksiä ja sujuvoittaa toimivaltaan liittyviä epäselvyyksiä.

Oikeudelliset palvelut katsoo, että Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston toimivallan laajentaminen suhteessa työ- ja elinkeinotoimistoihin sekä kokeilu-

alueen kuntiin olisi hyvä saattaa voimaan samanaikaisesti. Jos toimivallan laajentaminen saatetaan voimaan eriaikoina työ- ja elinkeinotoimistojen sekä kokeilualueen kuntien osalta, on siinä riskinä toimivaltaan liittyvät epäselvyydet aiemmin mainittujen tahojen välillä.

Oikeudelliset palvelut kiinnittää vielä huomiota toimivallan laajentamisen osalta mahdolliseen siirtymäaikaan ja siihen, että siitä voisi olla jotakin tarkempaa kirjoitettuna hallituksen esityksessä ja asetuksen muutoksen perusteluista. Siirtymän kannalta olisi oleellista, että Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistolla olisi mahdollisuus ratkaista asia ja antaa työvoimapoliittinen lausunto myös takautuvaan aikaan ehdotetun laki- ja asetusmuutoksen voimaantulon jälkeen. Näin taattaisiin työttömyysturva-asioiden sujuva käsittely ja vältettäisiin toimivaltaan liittyvät epäselvyydet laki- ja asetusmuutoksen voimaantulon yhteydessä.

9) Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annettu valtioneuvoston asetus;

kohdennettu kysymys Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimistolle:

Säännös, joka koskee Uudenmaan työ- ja elinkeinotoimiston nykyistä laajempaa toimivaltaa antaa työvoimapoliittisia lausuntoja toisen työ- ja elinkeinotoimiston asiakkaan työttömyysturvaoikeudesta olisi mahdollista saattaa voimaan muita muutoksia nopeammalla aikataululla. Pidätekö tätä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena ottaen huomioon, että vuorottelukorvaukseen liittyviä lausuntoja koskeva muutos tehtäisiin tässä tapauksessa asetukseen myöhemmin, ja kuntien asiakkaana olevia työnhakijoita koskeviin työvoimapoliittisiin lausuntoihin liittyvän toimivallan laajentaminen edellyttää lain tasolla tehtävää muutosta?

-

10) Muuta lausuttavaa?

-

Hurme Riku

Uudenmaan ELY - Oikeudelliset palvelut -yksikkö (Oikeudelliset palvelut)